

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasensteín és Vogler (Neu-Marki 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

V-ik évfolyam második felére.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 forint. Évnegyed-re 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

M.-Vásárhelytt, 1873. aug. 19.

Megérdemelne, hogy az az idegen turista, a ki történetesen az utóbbi követválasztás alkalmával a Székelyföldön tartózkodott, még egyszer közénk jöjjön, s a Székelyföldön körültekintsen. Elbámulva az akkor és mostani különbségen, nem tagadhatná meg magától e kérdést: vajjon ugyanazon nép lakja-e e földöt ma, mint másfél évvel ezelőtt. Akkor a székely völgyek hasonlítottak egy fölbolygatott darázs-fészkekhez — még a turista is félhetett egy-egy fullánk szurásától — a székely nép hasonlított egy lázbeteghez: ütere sebesebben vert, arcvonásai el voltak torzulva, nehányszor az őrvölgés stadiumába is átlépett; M.-Vásárhelytt, Kovásznán, Felvinczen stb. a kezébe ragadott törrel önmagát is megsebezte. Mekora változás! A székely völgyek csendesek; a székely nép arcán elsimultak az őrvölgés vonásai, azon a nyugodtság foglalt helyet.

És mi okozza ez ég- és földszerű különbséget?

A legszebb polgári jogog egyike: a követválasztás joga a politikailag érettebb népeknél is okoz egy kis sebesebb vérforgást; példák erre Angolország, Amerika és Sveitz: nálunk valószínűs lázrohamok állanak be a követválasztások alkalmával. Népünk egy negyedéves hideglelésben szenved, melynek symptomái rendesen a követválasztások alkalmával állanak be; e betegség akkora forrósággal jár, hogy perczenként a delirium tremens stadiumába is átesap.

És mi idézi elő e szomorú kórállapotot?

A vándor kortések lelketlen gazdálkodása. Már hónapokkal a választás előtt megindul e lélekismeretlen had, s vidékről-vidékre, faluról-falura járván, felbolygatja a békeszerető népet; a maszlag, a melyet árul, az éretlenség és zöldség, melylyel a szegény székely gyomrát megtömi, felfingerelvén idegeit, felbontván organismusában az egyensúlyt — kész a negyedéves hideglelés.

S ne volna patikája, ne volna receptje e

szomorú, alkotmányos életünkre oly veszélyessé válható betegségnek?!

Igen is van! patikája a hazai országgyűlés, receptje egy pont a választás szabályzásáról hozandó törvényezikben, melyben határok legyenek szabva a korteskedés gazdálkodásainak. Azt mondhatja erre szabadelvű olvasónk, hogy ily pont a törvényezikben megcsorbitása volna a szabadságnak, mert hiszen ki tilthat el minket attól, hogy gondolatainkat, meggyőződésünket polgártársainkkal szabadon közölhessük?

Egy ily pont a hozandó választási törvényezikben valóságos attentátum volna a gondolatközlés szabadsága ellen!

Nem vagyunk mi a gondolatközlés szabadsága ellen; elismerjük: hogy jogában áll mindenkinek tapasztalás és hosszas meghányás-vetés után szerzett meggyőződését szabadon közölni polgártársaival. Hanem ott, a hol ez a szabadság az államra nézve károossá, sőt veszélyessé válik: a törvényhozás hatásköre és kötelességei közé tartozik elnyirni valamit szárnyaiból.

Épen ezért a hozandó választási törvényből nem hiányozhatik egy pont, mely a vándor-kortések vidékről-vidékre kalandozását legalább hat hetnyi idő tartamra a követválasztás előtt — határozatlan eltiltja.

Csak ez lehet receptje a népünknel minden negyedik évben előforduló, a társadalmi életet fölzavaró, az közerkölcsöket aláásó, sőt az alkotmányos életet is veszélylyel fenyegető — hideglelésnek.

Büntetőjogi reformjaink előkészítése.

A büntetőjogi intézmények alapját a társadalmi élet gyakorlati igényeit kell, hogy képezzék. Egy állam polgárainak erkölcsiését rendszerint híven tükrözi vissza annak büntetői igazságszolgáltatási rendszere. A külön államok társadalmi életjelenségei lényegesen különböznek e tekintetben egymástól. Minél nagyobb fokozatu valamely állam polgáraiban a jog és igazságérzet, a törvénytisztelet, s a hazai intézmények iránti benső őszinte ragaszkodás, s a munkaszeret, annál kevesebb ott a bűnösök száma, s a bűnösök is annál könnyebben terelhetők a javulás útjára. Becsület, rendszeret s mások jogait tiszteletben tartó, higgadt erkölcsi polgárok nevelése, részint a családi, részint a köznevelésnek, s részint magának az összes társadalmi életnek feladata. S a mi e tekintetben bár mely irányban elhanyagoltatott avagy hiányosan eszközöltetett, az csak is egy helyes alapon nyugvó büntetői igazságszolgáltatási rendszerrel pótolható, avagy hozható helyre.

Ha a büntetőjog és büntetői igazságszolgáltatás koronkénti fejlődését tekintjük, s a fejlődési korszakok fokozatos vivmányait feltüntető történelmet tanulmányozzuk, még pedig a legrégibb kortól a legújabb időkig, el kell ismernünk, hogy ez irányban a human intentioknak s az emberi nemesebb felfogás és rendeltetésnek megfelelő eredmény elvitatáhatatlan. Az újabb kor elítéli a régibb sötét idők embertelen eljárását, s megvetéssel fordul el azon számtalan ész és észellenes visszaélésektől, s kegyetlen, idomtalan és lealacsonyító s az emberben az embert megsemmisítő cselekvényektől, melyek által egy állam polgárait a hatalmasabbak a szenvedély eszközeivé, a bosszuállás tényezőivé, s minden nemesebb célt és rendeltetést nélkülöző lényekké aljastották.

Ma már minden művelt avagy műveltségre törekvő államban mellőzve van a bosszuállás rendszere. A büntetés célja az általános jogbiztonság és közjóllét érdekének megfelelőleg idomul.

Az emberi élet feladatának magasztossága a legnevezetesebb társadalmi kérdést képezi, s az állampolgárok

erkölcsi életének s fogalmainak támogatása s erősítésének feladata első sorban áll.

Ez irányban a törekvések fokozatai és eredményei következményeül kell tekinteni egy állam büntető törvényeit, büntetői igazságszolgáltatási és büntetési rendszerét.

Az érvényre emelkedett elvek, melyek azoknak alapját képezik, hű kinyomatai a társadalmi élet sebeinek, s kielégítést sovárgó szükségének. S ha ezen elvek a fejlődés fokozatos természetű alakulás kívánalmait szerint keletkeztek s ismertettek és fogadtattak el mérvadókul, a társadalmi őszjóllét emelkedése biztosítva van; ellenben a helyzet és igényeit fel nem ismerésénél fogva hiu képzelődés szülte eljárás, csak romlást vagy legalább is hátramaradást idéz elő.

Hazánkban e tekintetben kielégítő álláspontot jelezhetünk, mert ha nem is díszkedhetünk valamely min-taállam kívánalmainak megfelelő intézményekkel, de az általános ohajnak a korszerű nemes intentioju reformok iránti nyilatkozata, s az irányban kifejlődött erős elhatározás szülte készülétek minden esetre örvendtes és haladást jelző jelenségekként tűnnek föl. Szakítottunk a mult korhadt hagyományos intézményeivel, a tespedés és hátramaradás igáját lerázva új, czélszerű s társadalmi életünk szükségéhez mérten kívánunk haladni oly irányban, melylyel nagymérvű siker biztosítható.

Ismeretes dolog, hogy mi jelenleg a büntetőtörvények codificatiójának küszöbén állunk, s a törvényhozó testületünk által tárgyalás alá veendő anyagi és alaki büntető törvényjavaslatok már készen vannak. A büntető eljárás javaslatának azon részét, mely előbb, mint egy ideiglenes kisegítő nyomatásban is közzététetett ismerjük, de a mint tudjuk, azon azóta lényeges módosítások s bővitések történtek, ez utóbbi munkálat azonban valamint a büntető törvény anyagi részének javaslata között nem téteztett, és így mind ez ideig még a szakértők előtt is ismeretlen. Lehet, hogy később nyomtatás útján azok is közzé fognak tetetni, s így könnyebben hozzáférhetők lesznek, de jó kíváncsú és nagyon is czélszerű lenne, hogy ezen közzététel minél előbb történjék, mert azoknak behatár tanulmányozása, az azokban lehető lényeg vagy irány szerű hiányok kipótolhatása iránti megállapodás megszerzése tetemes időt igényel, s tekintettel azon körülményre, hogy azon javaslatoknak törvényerőre leendő emelése hossz-as időre befoly társadalmi életünkre, s különösen az erkölcsiségre, nagyon is megfontoló s objectív bírálat kell, hogy megelőzze azt.

A míg tehát egyfelől kíváncsúnak találjuk, hogy az említett javaslatok minél előbb s minél könnyebb u hozzáférhetően közzététessenek, addig másfelől multhatatlansul szükségesnek tartjuk, hogy abból a nemes törekvés és erős elhatározás útján létrejött javaslatok a lehető leg-szigorubbán bíráltassanak meg, még pedig tekintettel hazánk lakóainak műveltségi fokozatára, természetére, gondolkodás modorára, a gyakorlati élet követelményeire stb. Itt a tudományunk karöltve kell működni az élet tapasztalataival.

Tudjuk azt, hogy minden tekintetben alaposan kidolgozott s a legkisebb részletekig teljesen kielégítő törvényt készíteni rövid idő alatt teljes lehetetlen.

A tapasztalat bizonyítja, hogy rövid idő alatt s elsietye létrehozott nagyobb művek rendszerint nagyon hiányosak. Mi tehát nem sürgetésképen szólnunk s az elhamarkodás, valamint a kellő megfontolás mellőzésének veszélyes következményeinek megelőzése s lehető kiküldése szempontjából tartjuk szükségesnek a minél előbbi s minél nagyobb elterjesztésbeni közzétételt, a mi által egyfelől alkalom fog nyujtan iminden az iránt érdeklődőnek a részletes tanulmányozásra, a szükségeltető véleményezésre, úgy szintén az egymástól eltérő vélemények egybevetésére, s így egy realisabb icányu működhetésre; s másfelől a nem igazolható tétlenség avagy indiferentismus nem lesz képes menteni magát azzal, hogy nem nyujtatott alkalom azoknak a maga idejében megkapatására, s ilyenemű szemrehányások nem fogják kellemetlenné tenni az azért felelősök helyzetét. A józan közvéleménynek minél előbbi s minél részletesebb nyilatkozatai csak előmozditják a munka megayugtató s kielégítő sikerességét. A nálunk oly gyakran s oly különös előszeretettel említett szokott. — Angolországban akár-hányszor még csekélyebb fontosságú kérdések megvitatása is egy kis könyvtárát hozzák létre az irodalmi termékeknek, — annál nagyobb figyelem és véleményezésben részesülnek a nevezetesebb reform kérdések. Jó irányban nagyon hasznos a külföld példáját követni. Feleslegesnek tartjuk azonban e tekintetben más államoknak a rendszeres törvénykészítés körüli hason irányu eljárására

utalni, mely szerint akárhányszor esetben a törvényjavaslatok jó előre s több idővel a tárgyalás ideje előtt állami költségen többszöröse vagy egyes szakférfiaknak, mint a szakférfiak külön egyesületeinek, és a sajtó képviselőinek ingyen megküldettek véleményezés végett. Egy jó törvény közös kincse egy állam lakóinak, s e közös kincs létrehozására teendő kiadások az államkincstárnak aránylag csekély megterhelést okoznak, s tekintve különösen a czélt, nagyon is igazságos és méltányos, hogy az annak eszközölésére szükségeltető kiadások fedezéséhez az állam minden adózó polgára hozzájáruljon. Végül még csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a könnyen hozzáférhetővé tétel alatt azt értjük, hogy a javaslatok elégséges mennyiségben nyomtatattva a tekintélyesebb szakférfiaknak, minden bíróságnak, s jogász és ügyvédi egyesületnek, s a lapok szerkesztőseinek díj nélkül a közönség részére pedig az eddigi eljárástól eltérőleg csekély árért szolgáltatassák ki. — Az ilyen beruházásokra fordított kiadások bizonyára a jövőben a legdusabb gyümölcsözés reményére jogosítanak fel.)*

Videk.

Káál, 1873. aug. 18-án.

Nyílt válasz: Káál, július 4-ről „Sz. H.” 55. száma alnév alatti cikkirójának.

Nem hiában, hogy becses nevét szégyelte az olvasó közönséggel tudatni, mivel a kááli f.-bíró választást, s azzal felmerült sérelmek történetét merőben elferdítve, s a valósággal ellenkezőleg adta elő; mert a f. bírói hivatalra való kijelöléskor községünk virilisei s választott képviselői joguk gyakorolhatásától először is elzárattak a járásbeli dultó által, — megjegyezve, hogy 8 virilisből csak is 4 jelent meg, s mivel azok is kétfelé szavaztak — tehát hihetetlen azon állítás, hogy 5 virilis F. I.-re szavazott volna, azonban községünkben nemcsak 3 testvérképviselő, de még kettő sincs, mert a cikkiró által czélzott testvérek közül 1 virilis, a másik 96 szavazattal választott F. I. pártja 60 szavazata ellenében; tehát ily nagy bizalmi szótöbbség, sem korteskedés, sem becsuszásnak nem nevezhető helyesen. A 3-ik testvér pedig fel sem lépett, s azért nem képviselő — így: említett cikkiró, csak mesét irt le, valóság helyett. A valóság, így áll:

Községünkben f. év márt. 14-én d. e. 10 órára a község n. g. házához hivatott f.-bíró választásra dultói rendelet mellett; ugyanazon d. e. 8 órára f.-bíró Sz. S. által a képviselők összehívatottak F. I. házához a f.-bírságra való kijelölés megejtése végett — (a talúnak háza itten nincs, mivel tapintatos előljárónak nyilvánított F. I. minden közjövédelmet elkezelt, az elkezelésben jártas lévén, de a számadással ismeretlen, mert soha nem számolt,) a kijelölést, a képviselő-testület az 1871. évi XVIII. t. cz. 57. §. irt f.-bíró elnöklete alatt folytatta, közben közben belépve a j. dultó a rendes elnöktől erővel átvette az elnökséget, melynek a képviselők többsége azonnal elmentmondott, felhozva, hogy az említett t. cz. 72. §. szerint a tisztujtó széken az elnökség a j. dultót illeti ugyan, de nem az azt megelőzni kellett a kijelölésnél; — mivel itt a képviselő-testület megállapodásait a tisztujtó szék elnöke csak is kijelenteni van hivatva a 78. §. értelmében. — Ezt tekintetbe nem vévén — szavazatra került a kijelölés megállítása, és 6 képviselő F. I. ellen, 5 pedig mellette szavazott. Tehát a többség F. I.-t elejtette. (Szerencse is. Most már is csaknem tönkrementünk, mint ezt a folyamodáshoz mellékelt hiteles adatok bizonyítják, valamint az idej színté 800 frtra rugó költségvetési deficit is, melyet kiróvás útján kell fizetni a község lakóinak, pedig rendes kezeléssel elkerülhető lett volna.) A j. dultó F. I.-re szavazott, állítván, hogy ott a többség, hol a dultó is van. Így a f.-bírságra kijelölte a törvénytől eltérőleg, s az előre oda összegyűjtött néppel azonnal meg is választotta, pedig a választás más utcában N. G. házához volt kitűzve.

Ily állásban az ügynek, ítélje meg a tisztelt olvasó közönség, ha nem méltán rosztaltatott e a dultó eljárása. — Ambár érdemes alkirálybíróknak is helybenhagyta a dultó eljárását, de ebben a sérelmek megnyugodni nem tudván, felfolyamodásukat a III-ad foku hatósághoz beadták.

Igy tehát cikkiró, azon egyetlen nézetét, több figyelemre nem méltó élezeiből, hogy „végén csattan az ostor:” osztom, azon észrevétellel, hogy cikkiró igen hamar csattintott.

Válaszomat azon reményben fejezem be, hogy mielőbb győzni kell az igazságnak.

Nagy Imre.

— Beszterezéről aug. 15-éről keltezve arról értesítenek bennünket, hogy ott nagy mérvben grassál a cholera, e napig két hét óta szedi áldozatait; naponta 15- 20, sőt aug. 14-én 24 volt a halottak száma. A láthatatlan,

*) A „Jogt. Közlöny” után közöljük e cikket, melynek érdekességét azon körülmény is neveli, hogy az egyleti tag dr. Székely József kir. főügyési helyettes ur szakavatott tollából eredett.

ellenség magyart és szászt magával ragadva, semmi különbséget nem tesz az emberek között. De annál nagyobb különbséget tesznek a szász atyafiak: míg a szász nemzetiségű cholera-halottak zene szóval harangok zugása közt teljes halotti szertartással kísértetnek az örök nyugalom helyére: megtörténik, hogy magyar nemzetiségű cholera-halottak tisztességes eltemetéséről legkisebb gondoskodás sincs. Smidt Ferencz járásbíró — a ki levelezőnk szerint arról nevezetes, hogy két lovat telekkönyvileg betábláztatott — cholera-ban elhalt járásbírósi irnokot, Méhes Lajost a halotti szertartás minden színezete nélkül négy gyalultatlan deszkából összetakolt koporsóban rabokkal vitette a sarkertbe és hanyatta bele egy sirgödörbe — csak azért, mert magyar. Szomorú dolog, a mikor a nemzeti gyűlölködés holt tetemekre is kiterjeszti fekete epéjét.

— A szomszéd Malomfalváról sok helység példát vehetne. Ifj. Kemény Domokos felhívása folytán a falusbíró közelebből községi gyűlést tartott, melyben közegyetértéssel elhatározták, hogy annak a ki a most elbilitott kenderáztatás felszabadításáig részegnek találta: bizonyos pénzbirdságnak kell magát alájavetnie. Erélyes intézkedéseket tettek a járvány elfojtására, a nemes báró maga állott az ügy élére fáradságot nem kímélve; buzgóságának az lön következménye, hogy az ott fölmerült 29 cholera eset közül egy sem végzőgött halállal. Alorvos Vajna olykori megjelenésével dicséretes segítségére van a bárónak.

A mi jó atyánkfiai. Nagy-Szebenből a következő párbeszédéről tudósítanak minket. Egy ifju és ó-szász beszélgetnek.

Ó-szász: „A Siebenbürgishes Wochenblatt” közelebbi magatartásával sehogysem vagyok megelégedve.

Ifju szász: „Hogyan, hiszen fizetését a kormánytól kapó Gebbel Ferencz a superintendens Deutsch titkára a főnök elve szerint, eléggé magyartaló szellemében szerkeszti a klerikális ó-szász közlönyt.

Ó-szász: Épen ez a baj, hogy igen kimutatja fogja fehérit, s a magyarok figyelmessé lesznek arra és a miniszterium nem egy erélyes lépését ez által már provokálta, így a hazafiatlan könyvek iskolai könyvül használásának megtiltását.

Ifju szász: Pedig ilyen könyv, fájdalom nálunk is elég van, nem egy példát mondhatnék rá.

Ó szász: persze, hogy van, de szükségünk is van ezekre, mert nemzetiségünk fenntarthatására nem elég az, hogy a külföldi lapokban elnyomatásunkról folytonosan jajgatunk, és hogy az ilyenü cikkeket, mint legközelebből a Löher Franczét, ki a „Kölner Zeitung”-ban a mi adataink folytán ugyan csak szidja Európa előtt a magyarokat és azok nem is felelnek, mert félnek az „Augsburger Zeitung”-ból „Sprach und Völkerstreit in Ungarn” című cikkét itt Szebenben külön lenyomattuk és ezrenként osztottuk szét, pedig ezt még inkább betilthatta volna a miniszterium, de nem, az sem elég, hogy ifjainknak a „mutterlandi” egyetemekre menni elkerülhetlen kötelességük, és hogy gymnasiumunkban a magyar nyelv nem csak nem kötelezett tárgy, de az önként ajánlottaknak a t. „jóságos” magyar tanár, ha semmit sem tudnak is jó calculust ad a magyarból, de szükséges, hogy még gyerekkorában az abc-ben megtanulja, hogy ez a föld „Sachsenland” német gyarmat és a magyar korona alá tartozik, de az unio csak „Zwanggesetz,” a mi csak rövid életű lesz, mint általában maga a magyar kormány élete is. Azért csak vigye esendesebben a lap, ne árulja el érzését, tudjuk mi már, hogy mily érzéssel irunk minden ujonnan kinevezett miniszterhez hízolgó bizalmi feliratot stb., hja az árral szembe uszni még nem tanácsos, azért mondották rólunk szászokról „prudentes ac circumpecti;” szerkessze hát Gebbel uram is így a lapját, vagy adjon helyet olyannak, a ki nála jobban tudja tettetni magát.

Ifju szász: Alig tudta végig hallgatni. És ily eszmék mellett várnak önök testvéries érzést a magyaroktól, szerencse, hogy nem minden szász ember gondolkozik így, sajnálnám szegény szász nemzetem sorsát!

Mi hír külföldön?

Maros Vásárhely, 1873. aug. 18-án.

— A politikában meglehetősen nyugalom van. A lapok táviratai jelentéktelen híreket hoznak. Franciaországban még mindig a fusio van napi renden, mely a mint látszik, az öreg Thiers jóslata daczára is bekövetkezett. Legujabb, ezt illetőleg, a lapok azon hire, hogy a

legitimisták küldöttséget indítanak Chambord grófhhoz, hogy a trónralépés feltételei tisztaba hozassanak. A mint látszik tehát a trón visszaállításának utja annyira ki van egyengetve, hogy a köztársaság napjai meg vannak számálva. A mi a földolog a kamra többségét már biztosítottak mondják, a bonapártisták egy része is átcsapot volna. Ugy látszik a hatalomnak is meg van vonzereje.

A spanyol polgárháborúról kevés újat írnak a lapok. Carthagea még mindig a felkelők kezében. Északon azonban némileg jelentékenyebb események történnek. A kormánynak sikerült végre, mintegy 12000 embernyi hadoszlopot összegyűjteni, melynek feladata, hogy Don Carlost semmisítse meg.

Poroszországban a képviselő választási mozgalom élénkíti némileg az egyhangúságot. Egyik lap azon szilárd meggyőződésben van, hogy az az eredmény a szabadelvű pártra nézve nem lesz hátrányos. Majd meglátjuk.

A hadsereg egy részét az eddigi fegyverek helyett másokkal, Mauser félekkel látják el. Legfontosabb az a hír, hogy Ingostalte várát Ausztriához közel erősíteni akarják. Arról van szó, hogy nagyobbserű és előre tolt védművek által a város bombázhatását lehetlenné tegyék. Ezen kívül fegyvergyár s különféle hadi felszerelési intézetekkel fog ellátatni, szóval elsőrangú hadszertárnak van kiszemelve, mely a Duna völgyében működő hadsergeknek támaszul és egyszersmind raktáruul szolgál.

Az Elba és lövész- tornaegylet. Városunk területén jelenleg nincs kellemesebb sétahely, mint az Elba-sziget. Jól emlékezünk, midőn mintegy 13—14 évvel ezelőtt az Elba kedves lombjai nem, — mint jelenben — egy-egy magányt kereső sétálóra veték üdítő árnyaikat, hanem városunk polgárságának valódi asylumként szolgáltak az unalom ellen. Most is emlékezünk a sétálók eszeveszésére, a tekézők vitatkozására, a réz kacsával czélabadók lármájára s a czél találásakor eldőrdült lövésekre; mindez régen eltűnt onnan, s ha most megforduljuk magunkat e régen annyiféle időtöltéssel kínákozó helyen: füleinkbe nem hangzik egyéb, mint béka brekegés, malomzugás, a szomszédban levő honvéd kaszáryából odáig hangzó trombitálás vagy kiabálás; szemünk csak pusztulást látnak s gondolatunk önkénytelenül kárhoztatja az elhanyagolást.

Ez elhanyagolt helynek újra fölélénkítésére igen szép alkalom kínálkozott akkor, midőn városunkban a „Lövész- torna-egylet” teljes megalakulásának csupán a hely kérdése volt akadályára. Városunk tanácsa eldöntötte a hely kérdését úgy, hogy sem a „lövész- torna-egylet” meg nem alakulhatott véglegesen, sem pedig az Elba elhanyagolt, elhagyatott állapota jobbra nem fordult; és mi oka volt e kérdés ily eldöntésének? csupán azon egy, hogy a lövészek, tornászok zaja, a folytonos durrogtatás majd el fogja riasztani a sétálókat. Most megnézhetjük, hogy hány embert riasztának el a lövészek durrogtatásai, de aligha felszámíthatnók azoknak számát, kik rendes látogatói volnának az elbának abban az esetben, ha a „lövész- torna-egylet” czéllövöldéje és tornászó helye az Elbában lenne.

Nem volna fölösleges a „lövész- torna-egylet” helyiségének kérdését, — bár az már egyszer amugy hübele Balázs módjára eldöntetett — újra szőnyegre hozni, megdölvén azt, hogy e kérdés ez egyletre nézve aligha nem a lét és nem lét kérdése is. Felajánlott ugyan a város egy igen szép térséget az egylet helyiségének; mely azonban igen távol van városunk minden részétől; lehet, hogy e jóakaratu ajánlatot el is fogadja a „lövész- torna-egylet,” de — meggyőződésünk szerint — ez ajánlat elfogadása a legjobb akarat mellett sem leendő egyéb, mint egy az egylet születésével beállandó halálos betegségnak előidézése.

Nem tehetünk jobbat, mint e kérdés fontosságát főispánunk, városi tanácsunk és polgárságunk figyelmébe a legjobb akaratlan ajánlani, fölöslegesnek tariva azon megjegyzést, hogy a „lövész- torna-egylet” léte, — mint már számtalanszor föl volt említve — városunk emelkedésének, polgárságunk szellemi és testi gyarapodásának egyik igen fontos tényezője.)*

*) Teljesen osztjuk f. munkatársunk nézetét. Az intézet megszavazott helyisége czélyszerűtlen helyre van kinevezve. Ha csakugyan oda lenne felállítva a lövölde, a hova engedélyeztetett, az odamenni szándékozók nem így szólhatnak egymáshoz: „sétáljunk a lövöldébe,” hanem így: „utazzunk a lövöldébe.” Ugyan mi gátolja az Elbában leendő felállítását? Nagyon gyenge ok: hogy hölgyeink megrettennek a lövésektől. Hát oly gyenge idegzetűek volnának-e hölgyeink? Más városokban a hölgyek is résztvevnek a lövöldei mulatságokban. Reméljük nálunk sem lesz ez másképen.

Szerk.

Choleraesetek városunkban:

Aug. 14-étől 19-ik estig megbetegült 24, ebből meghalt 15, gyógykezelés alatt van 9.]

Mi hir városunkban?

— **Tegnapelőtt**, felséges királyunk születésnapján katonaságunk és polgárságunk ünnepelt. A templomok előtt egy-egy század volt teljes díszben kiállítva, a hivatalos testületek mindenike megjelent a róm. kath. és ev. ref. templomokban. A róm. kath. templomban ahelyi első dalárda Vocelka Edének egyik igen szép miséjét éneklé, közben pedig Vályi Gábor kolozsvári egyetemi tanár halatát csengő, erőteljes és szép hangját. Este a város ki volt világítva.

— **A helyi önképző-iparos-segédgyelet** által a világiállításra küldendő iparosok segélyezésére a helyi első dalegylet közreműködésével e hó 16-án rendezett zene- és táncestély igen csekély pártolásban részesült. Sajnos, hogy városunk polgársága gyakran — mint ez alkalommal is — épen oly eszmék pártolását tagadja meg, melyek saját érdekeit nagyban előmozdítanák. Az elbai szinkörben ilyen, ehhez hasonló multságok alkalomával, még akkor is nagyobb közönség hullámozik, midőn a mulatsággal nem oly nevezetes cél van egybekötve, mint jelenleg volt; őszintén sajnáljuk, hogy a szép eszme oly csekély pártolásban részesül, s azt véljük, hogy talán aláírás útján lehetne a cél megközelíteni, ha városunk polgárai a tett mulasztást hajlandók lennének helyrehozni.

— **Diszelőadás** volt múlt vasárnap este szinkörünkben, király ő felsége születésnapjának alkalmából. A kapukon transparentek díszlegetek, az Apolló udvara pedig két sor zöldággal volt kirakva; a szinkör csaknem zsufolásig telve volt, — az előadásról színiszemlénk bővebben szól.

— **Kellemetlen tudomásul vettük**, hogy rendőrségünknek éjjeli munkásai hordóikat a Hajós közből kimenő pusztaköz végén az ott folyó Poklós-patak mellett üritik ki, mi városunk Hajós-köz felőli részének levegőjét egészen megfertőzteti; több oldalról vett panasz folytán tartottuk kötelességünknek e tárgyban felszólalni.

— **Az igazságügyminister** által Horváth Miklós a m.-vásárhelyi, Hincz Miklós a dévai kir. törvényszékhez aljegyzőkké neveztettek ki.

— **Szent István király** ünnepén a helyi első dalárda, Vocelka Ede vezetése alatt a róm. kath. templomban tartandó isteni tiszteletben résztvevő éneklésével.

— **Polgármesterünk**től, a nőkhöz intézett „Tiszteletteljes kérés“ után szigorú parancsot várunk, azon trágaryahalmok elhordatását illetőleg, melyek kis-régibarmvásár-utcájában több helytt, és a Márkusfalvi mellett lévő közben dísztelenkednek. Mindig tiszta és számokban kimutatható veszteség hevertetni a tőkét, most pedig ártalmas is.

— **Hát a szabadi** utvonatra nem figyeltek?! Nem adtak egy darab követ?! Ezelőtt másfél évvel a prismák bőségében uszva, azt sem vélte, hogy egykor ily elhagyatott Szegény legyen. Pár ezer forintot ráköltöztünk; a 700 frtos utaszt tartjuk a bogács korú s egyéb tudva még is annyira felverte, hogy már már a kerék ut is alig véhető ki s maholnap úgy kell felfedezni, mint a Traján utját. Ha az illető biztosok valamivel több gondok fordítanak hivatalos kötelességükre, az utasztól pedig kevesebb kalákát kívánnának: akkor jobban lenne.

— **Ugy látszik**, érdemes rendőrségünk arra vár, hogy egyik közelebbi kiáltványa értelmében, az utcákon összesepert szemetet, az illető lakók udvaraikra behordják, különben nem hevertetné napokon keresztül ott. — A Kazinczi-utca heteken keresztül sem tudott a szemét domboktól megszabadulni.

— **XV-ik közlemény** a M.-Vásárhelyt létesítő dó székelyföldi leányárvaház és nevelő intézet javára történt kegyes adakozásokról: Péterfi Anna ivén alapító lett: Eisen Izidorné 60 frtal: öszveg 60 frt. Évi részvényesek öt évig: Vályi Károlyné 4 frt, Imreh Domokosné 2 frtal: Évi részvény 6 frt, Egyszer mindenkorra ajándékoztak: Péterfi Anna 10 frt, Bednay Andorné 5 frt, özv. dr. Csiki J.-né 5 frt, Sóos J. ügyvédné 5 frt, Csiki J.-né 5 frt, Cszik J.-né 5 frt, Lokodi J.-né 5 frt, Hincz M.-né 4 frt, Smisz Konrádné 4 frt, Mégay Ferenczné 2 frt, Szilágyi Károlyné 2 frt, Péterfi Károlyné 2 frt, Koncz Józsefné 2 frt, Pap Sándorné 2 frt, Kecse Györgyné 2 frt, Zsombari Lina 2 frt, Zsombari Elekné 1 frt, Tothné Péterfi Mari 2 frt, Dósa Györgyné 1 frt, Ajtai Mihályné 1 frt, Maruszi Farkasné 1 frt, Verzai Mihályné 1 frt, Lénárt Károlyné 1 frt, Nagy Józsefné 1 frt, Imreh He-

lenke 1 frt, Vadadi Lajosné 1 frt, Balog Mihályné 1 frt, Dósa Károlyné 1 frt, Eisenegg Lipótné 1 frt, Egy valaki 60 kr. Összesen 76 frt 60 kr. és 4 tallér. Damokos Antalné ivén alapító lett: Nagy Lajos kir. trv. bíró 60 frtal Összesen 60 frt. Évi részvényes öt évig: Gyárfás Lajosné 5 frtal. Összesen 5 frt. Egyszer mindenkorra ajándékoztak: Csiky Victorné 15 frt, Csiky Victor 15, Kelemen István szabédi lelkész 5 frt, neje Hajdu Juliánna 5 frt Sebestyén Mihályné 5 frt. Összesen 45 frt. Sándor Kálmán n.-szebeni jogász gyűjtése 10 frt 10 kr. Ezen közlemény öszvege 262 frt 70 kr, és 4 tallér; az eddig közltekkel együtt az egész fő-összeg 13,446 frt 99 kr és 4 tallér. A nemes szívű adakozók fogadják az árvák nevében hálás köszönetünket M.-Vásárhelyt aug. 9-én 1873. gr. Toldalagi Victorné idgl. elnök. Damokos Antalné idgl. titkár.

— **Ráth Mór** hazaszerte előnyösen ismert könyvkiadó hivatalából következő könyvek küldettek be szerkesztőségünkhez:

— **Szabó Károly** kisebb történelmi munkái, 2 kötet füzve 5 frt, díszesen bekötve 6 frt 60 kr, e világos és kitűnő alapossággal írt történelmi műnek egy magánkönyvtárból sem volna szabad hiányoznia.

— **Buda-Pest** és környéke, írta Hevesi Lajos, ára 1 frt 80 kr, nélkülözhetetlen kalauz azok számára, a kik vidékről Pestre rándulnak

A magyar kir. curiának, mint semmitő és legfőbbbíró széknek határozatai, összeállította Herczegh Mihály, ára 2 frt 80 kr.

A 1873-ik évi országgyűlési törvényezikkek I és II-ik füzet, ára 1 frt,

1873-ik évi országgyűlési törvényezikkek (kisebbségi kiadás) I és II-ik füzet, ára 1 frt 20 kr.

Az 1865—1872. évi országgyűlési törvényezikkek betűsoros tárgymutatoja, ára 80 kr.

Ajánljuk ez újonnan megjelent könyveket olvasóink becses figyelmébe. Megrendelhetők Ráth Mór kiadóhivatalában Buda-Pesten.

Szinészet.

A mennyi dicsőretet mondhatunk „A Tücsök“ előadásáról, éppen oly sok megrovásnak találunk helyet „Rabagas“ aug. 14-iki előadásában. A demagok törekvések legélénkebb színekben vannak a közönség elé állítva; egyes személyei mind meg annyi — talán saját pártfelekezeteinkben is föllelhető — kidomboruló alakok; meséje egyszerű és leginkább a közönségnek politikával foglalkozó része előtt bir az egész darab, nagyobb érdekléssel, jól előadva azonban mindenki előtt mulatságos lehet. Ez előadásban egészen sikerült alak Kovács Gy. volt; Kendi megközelítő a cél, de nem mindenütt, mert gyakran vegyített játékába oly részleteket, melyek vagy egyik vagy másik bohobbs szerepére emlékeztettek. Szerepüket kevesen tukták; Dobozi Lina, mint többnyire, — ma is, minden csekélyebb jelentésű mondását oda nem illő, hatáskereső módon szavalá s e miatt egész játéka bizonyos egyhangúság jellemét ölte magára. Rabagással lefolyt jelenetei jobban sikerültek. Vincze Mariska játszásában nem sok kiemelni való találtunk, egyébránt szerepe sem sok tért nyújt arra, hogy nagyobb hatást eredményezzen vele. Körösiné egyike volt a legsikerültebb alakoknak. Földényi hidegen, erély nélkül szerepelt. — Nem mondhatjuk teljesjeggel, hogy a szinkört csaknem zsufolásig megtöltö — közönség akár a darab, akár az előadás felől jó véleménynyel távozott volna.

Szombaton augusztus 16. XI. Lajos Delvagine drámája adatott, a cím szerepbe Szentgyörgyi szép sikerrel játszott. Vasárnap, király ő felsége születésnapjára diszelőadás volt. Előadás előtt az összes színészet a himnuszt éneklé el. Az előadott darabok: egy vigjáték „Egy órára Austria császára“ és Offenbach „Fortunius dala“ című operettje voltak. Előbbi szellem nélküli, a történelemmel összeütköző hatástalan darab, melyben Szentgyörgyi (Claret,) Vincze Mariska, Dékány Róza játsztak kielégítőleg. Az operette nem épen a legjobb sikerrel folyt le; Kendi jó komikuma a darab elején kellemesen mulattatott, később Medgyaszai Ilka, Dékány Róza és Czákóné szép éneklésében gyönyörködünk, a chorus azonban gyenge volt.

Dürüczkölő.

A „Magyar Polgár“ szemünkre yeti, hogy *öreg*ek vagyunk. Igaza van: az a ki az ötvent átlépte, bizony nem máj csirke. Hanem abban már nincs igaza, hogy gunyolódik a tisztes *öreg*séggel. Meglátszik rajta, hogy éretlen gyermek. Nem tudja, hogy napjainkban *öreg* embe-

rek hajtották végre a világra szóló csodákat: Németszág egyesülését nem a fiatal Burschok éneklése és sörözése, hanem, az *öreg* Vilmos császár az *öreg* Moltke és az *öreg* Bismark számító esze és erélye létesítették. A haladókló Franciaországot, melyre a fiatal petroleumos hősök az utolsó csapást is ráérték: a nyolczvanas éveken túlevő *öreg* Thiers támasztotta föl, halottaiból. Magyarországot, melyet a baloldal fiatal ábrándozása minden bizonynyal a sir szélére vitt volna: az *öreg* Deák Ferencz bölcsesége alapította meg Árpád után még egyszer, s emelte az önerejőkön fejlődő államok sorába. A történelem jelen korunkat az *öreg*ek korszakának fogja elnevezni. Bizony a „Magyar Polgár“ is elférne egy kis *öregedés*; hanem ő mindig gyermeknek marad, soha el nem veti *tejfogait*.

* * *

Torda városában sajátságos curiosum történt. Egy hűtlen pénztárnok szekrényébe bele akart pillantani a megyei hatóság. A pénztárnok támogattatva őt honhazafi czinkos társától, nem akarta megengedni e törvényteleniséget. A dolog végre oda került, hogy csakugyan meg kellett nyitni a pénzszekrényt s mit látott benne Miksa Elek alispán? azon rettenetes laktársak egyikét, kik egykor együtt lakoztak Pándora szelenczében: az emberiséget sanyargató bűnök legocsmányabbika a *sikkasztás* vi-gyorgott ki a szekrény fenekéből iszonyatos szemeivel, hasa tele volt az lenyelt banknotakkal és értékpapirokkal. A hűtlen pénztárnok neve: Ferencz M. Tisza Lászlónak főfő kortese. Védői, kik a jó madarat szárnyaik alá vették: Szabó Lajos, Rediger Béla, Puhl Ignác, Lengyel Ádám — mint a „Kelet“ megjegyzi — mind tizenhárom próbás baloldali kortesek és szájhősök. Ha nemes Torda városa polgárai e tényre sem józanodnak ki, ha ezután is örökná fogva vezettetik magukat e honhazafiak által, akkor nincs számukra orvosság.

* * *

Városunkból „egy polgár“ felszólalása a „M. P.“ nyíltterében nagy elmezavarról tanuskodik. Szörnyű chaosnak kell lenni agyában és szívében, ócsárolja püspökönket azért, hogy a helyi ref. egyház dissidenseinek kérelmére lelkész Tolnai Lajost miért nem excommunicálja, üzi ki a „lelkészi hivatalból és rakatja falba. Nekünk kell-e megtanítanunk e honhazafi polgártársunkat, hogy a protestáns püspökök nem birnak a római pápa „sic volo et sic jubeo“ korlátlan hatalmával? s hogy a protestáns pap felett törvény a bíró, csupán a törvény kárhozzat-hatja és ítélheti el. Épen ily alaptalan egyházi főgondnok dr. Antal László ellen emelt vádjá is. Szeretné, ha a gondnok ur leköszöntene hivataláról. Tudjuk, honnan fu a szél. Az „egy polgár“ szemében nagy szálla, hogy gondnok ur árgusi szemekkel örkődik az egyház közvagyoná felett, nem nézi el, hogy a házi gondnok kiutalványozza, a pénztárnok bakklövésével tönkre tegye az egyház pénztárát. Ez a nagy bűne van dr. Antal Lászlónak.

* * *

Végül: ám *hintse* „egy polgár“ az egyenetlenség konkolyát tovább is, nem sokat tartunk tőle. Gondoskodott, — mint Vajda, Péter mondaná — a termőzat, hogy a gomba, ne nőjön az égig. Azonban ifjunál *ifjabb* öntelt faszengése eszünkbe juttatja *Dániel* proféta VIII. r. 4. 5. 7. verseit, holott is így vannak az igék: Láttam azt a kóst, hogy szarvaival öklel vala napnyugatra és északra és délre és semmi állatok meg nem állhatnak vala ő előtte és nem vala, ki megszabaditana valakit az ő kezéből. És én valék figyelmes, és ime egy kecskebak jó vala napnyugatról. És én látám, hogy a kóshoz közelget vala és felemelkedik a bak annak ellene, és megökleli a kóst és mindkét szarvát elrontá, és nem vala erő a kóshban, hogy megállhatna előtte; és leüté azt a földre és megtapodá, és nem vala a ki megmentené attól a kóst.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi **m. kir. ítélő tábla** nyilván. ülésében a 1873. év aug. hó 18-án és következő napjain következő ügydarabok fognak előadatni.

(Folyt. és vége.)

II-ik Tanács polgári ügyekben.

Tribusz Antal k. t. r. bíró által.

Todorán Mariuczának Todorán Nicoláé e. fekvősegek iránt, Lukács Jánosnak Péter György e, 504 frt i. ü., Béla I. s Máriának Béla I. s Susánna és társai e. 1560 frt 32 $\frac{1}{2}$ kr és 125 arany db. iránti ügye, Barthesch rsébethnek Barthesch Mátyás és Teréz e. tul. jog iránt,

HIRDETMÉNYEK.

Brudácska Simionnak Brudácska Onucz és társai e. fekvés. i., Schmidt Mihálynak Stolz János e. kérésés i. felhívás, Pileiu Săftănescu özv. Bălinț Anna s. társai e. leltár kijavítás i., Hartman Sămuilek Schüller Károly és társai e. zálogjog i., Belk Násztaszia Lup Tódornénak Belk Tódor örökrész iránt.

Pétri Ádám k. t. r. bíró által.

Bányai György Albertini Samu e. egy bunda v. 40 frt i., özv. Bogdánfi Gáborné Berkovics Jakab e. vételár hátrál i., Togye Thoma Togye Line s. társai e. 46 frt 20 kr. iránt, Nisztor Vaszi Munder Vaszilie e. som. visszahely. i., Nemes Ferenc Szoboszlai János e. 30 frt i., Szabó Juliánna ifj. Szabó András e. 50 frt vételár hátrál i., özv. Komra Jánosné Stán Juonl. Onucz e. 80 frt i., Cseri János s. társai Kelemen Imre e. 286 frt hasznosbér hátrál i., Vilmos Sándor ifj. Muzsnai József e. 20 frt kölcsön i., Moldován Demeterné Bartalis Ignác e. som. visszahely. i.

Szolga Miklós k. t. r. b. által.

Kántor Andrásnak Tasnádi János e. 48 frt 15 kr. i., Diemánt Laebnek Mehelyán Filép s. t. e. 38 frt iránt, Fűrel Máyer és társainak Pap Kis Tódor hagyatéka e. 162 frt 15 kr. i., Diemánt Laebnek Moholeán Dumitru e. 4 frt o. é. i., Keszler Istvánának Fejérvári Antal e. 300 frt s. járul. i., Csiki Józsefnek György János 211 frt 50 kr. kártérítés i., Pünkösti Albert Pünkösti József s. t. e. visszahely. i., Klein Andrásnak Reiner János ellen 100 frt tőke s. járul. iránt.

Ilyés Károly k. t. p. bíró által.

Száva Oniszia és Illiánának Rajka Petru e. végrend. érv. Grűzfeld Hermannak Drach János e. 200 frt váltó tőke i., Pétersberg Józsefának Faczin s. t. e. elsőbbségi jog i., idős Benedek Józsefnek egy előjegyzett követelés telekkönyvi átír., Heidy János telekkönyvi felülbírást íránti ü. Hiros János telekkönyvi felülbírást íránti ü. Zárug Jánosának Bogdán János s. t. e. tulajdon igénő i., Bajka Andrásnak Keresztes Rózalia e. zárlat i. ü., Szakács Jánosnak Mohas Eliza s. t. e. 800 frt iránt Molnár Istvának Nagy István e. fekvők i., id. Ferencz Régina s. társainak Arz Mihály e. apaság elismerés s. tartás iránti ügye, Erdély Péternek Erdély József s. társai e. ingatlan kibocsát. i., ifj. Dán Juonnak id. Dán Juonn. e. fekvők kibocsát. i., Molnár Károlynak Rácz Ferencz e. ugyanaz i., Boeskor Mihálynak Sándor János s. t. e. elfoglalt birtok visszaadása iránt.

III. Tanács bűnügyekben.

Bárdosy György k. t. r. bíró által.

Jakab Miklós e. súlyos testisértesítési bűnügy, Blegu Vicze e. testi- és becsületbiztonság elleni kihágás, Buch Holtzer János, Szálhai Károly, özvegy Bíró Károlyné, és Rákosi Imre becsületbiztonság elleni kihágás, Moldován Nicolai testbiztonság elleni kihágás, Boján Zaharia, Pap Juon és társai és Suciu Juon és társai becsületbiztonság elleni kihágás i., Peitsch János sikkasztásérti kihágásos ügye, Fogarascher Martha testisértesítési kihágásos ügye, Eisenberger János becsületsértési kihágásos ügye.

Stojka Antal k. t. r. b. által.

Balsán Florea e. súlyos testisértesítési bűntette i., Kardos Juon e. testbiztonság e. kihágás i., Müller Józsefné idegen tulajdonnak rongálása és becsületsértés i., Chira Kosztán lui Pétru Baina e. tolvajlás bűntette i., Mitrafán Mihály e. becsületbiztonság e. kihágás i., Márkutiu Pintya e. rablás bűnténye i., Rosen Krauz Rubin e. becsületbiztonság e. kihágás i., Hereu Juon s. társai ellen testbiztonság e. kihágás iránt.

IV. Tanács urbéri ügyekben.

Antalfy Gábor k. t. r. b. által.

Gr. Lázár József örökössei Keruez Vaszilie e. egy beltelek s. tartozékai iránt, ugyanazon örökösök Rusza Petru e. egy telki állomány megváltása i., ugyanazon örökösök Apolczán József e. egy beltelek majorság term. s. megváltása i., Frici Fekete Sónia Ágrisan Jákob e. egy külső tartozm. és belső telek visszabocsátása i.,

Bécsi tőzsdei árkelet

(Aug. 18.)

5% ₀ metallique	68.60
5% ₀ nemz. államkölcsön	72.75
1860. államkötvény	102.25
Bankrészvény	974.—
Hitelrészvény	237.50
London	111.10
Ezüst	104.85
Arany	—
Napoleon arany	8.86
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	77.—
" " " temesi	75.—
" " " erdélyi	75.50
" " " horvát-slavon	77.50

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert.

(72)

3—3

A magyar keleti-vasut.

A magyar keleti-vasút fővonalának Kolozsvar-Kocsárdi összekötő része *Apahida, Kolos-Kara, Virágos-völgy* és *Gyéres* állomásokkal f. 1873. évi augusztus hó 14-én a közforgalomnak átadatik.

A nevezett állomások közül *Virágos-völgy* csak személyek és podgyász-, *Kolos-Kara* személyek, podgyász és gyorsárak, *Apahida* és *Gyéres* pedig úgy a személyek, podgyász és gyorsárak valamint a teher árak felvételére van berendezve.

Ezen összekötő utolsó vonalszakasz megnyitásával, a Magyar keleti vasut engedélyezett egész hálózata a közforgalomnak átadatik Budapest és Brassó közt az egyenes összeköttetés Nagyváradon át kezdetét veendi.

A személyszállító vonatok menetrendje külön falragaszok által tétetik közzé.

A fentebbi naptól kezdve a f. évi január 1-jén kelt általános árszabásnak egy új függelék lép hatályba, mely a pálya hálózat összes állomásaira nézve új állomásai árszabásokat, részben megváltoztatott díjtételekkel tartalmaz, és a vonal áttekintési térképét is nyújtja. Ezen függelék által a f. évi január 1-én megjelent függelék, valamint az ennek kapcsán f. évi június 1-én kiadott pótfüggelék is hatályon kívül helyeztetik.

Az árszabás, az új függelékkel együtt, úgy az alólírt főigazgatóságnál, mint az egyes állomásokon 1 frt 20 krért mindenkor kaphatók.

Budapest, 1873. évi augusztus hóban.

A főigazgatóság.

(71)

3—3

Kiadó zongora.

Értekezhetni iránta Wittich J. könyvkereskedésében.

(23)

22—*

Népszerű gazdasági munkák.

Kaphatók: Wittich Jzsef könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Irta: Galgóczi Károly.

I. rész általános földmivelés ára 80 kr.

II. rész az állattenyésztés ára 80 kr.

Kertészet kézikönyve, utasítás a konyha kertészet, virágmivelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legújabb kútfők után írták Galgóczi K. és Farkas M. 80 kr.

Magyar méhészkönyv, vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Irta: dr. Farkas Mihály. 50 kr.

Ügyes Mari, a kis konyhakertész, oktatás a zöldségtermesztésben 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjúismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyítás módjával. 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára: Írták: Dely Mátyás és Mihály. 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés czél-szerű módja számos fametszettel. 50 kr.

A boglyár gyümölcsök, u. m. ribizke, köszméte (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, czél-szerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlőlugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjellegesebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése, írta Dr. Farkas Mihály számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák használatára. írta: Lukács Sándor, ára 40 kr.

Gazdasági létenyésztés, pályamű, írta: Tompa Béla, számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legegyszerűbben leírt főzés-mesterség középosztályu magyar konyhák számára 40 kr.

Legújabb és megpróbáltatott magyar szakácskönyv, utmutató 1044 legjobb ízű étel főzésért Irta. Németh Zsuzsa. 80 kr.

Állatgyógyászat, hasznos házi állataink betegségeinek megismertetése és gyógyítása. Írták: Eisenmayer és Göböl, 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyelés körül Irta: Kovács Zs. Ára 1 frt.

Magyar gazdaszönyv teendői a közéletben, háznál és konyhában. Segédkönyv nők és hajadonok számára. Irta: Medve Imre. 2 frt.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdaszat és falusi háztartás alapelvei. Koszoruzott pályamű. Irta: Mártonffy Zsigmond: 1 frt.

Gazdasági kis tükrő a falusi ifjuság számára tandíj és olvasó könyvül. Ára 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása, stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Irta: Engelbrecht Károly. Számos eredeti ábrával, 3 frt

Általános baromorvoslasi könyv. Irta: Dr. Wágénfeld. 81 külön ábrával. Ára 2 forint 60 krajczár.

Koronás szőlőművelés, írta Báthi Gábor, ábrákkal 30 kr.